

COMUNICACIÓ 2/23 DEL COMITÈ D'ÈTICA DE LA UB

El Comitè d'Ètica (CE), reunit en data 29 de juny de 2023, decideix emetre la comunicació següent.

Antecedents

1. El 21 de desembre de 2022 va arribar a la Bústia la comunicació següent:

Sobre què tracta el fet comunicat?:

«Incompliment del Codi ètic d'integritat i bones pràctiques de la UB. Un altre tipus de conducta no ètica o no íntegra (detalleu l'aspecte comunicat al quadre següent).»

Descripció dels fets:

«Es tracta d'una derivació a Secretaria General provinent d'un deganat. Es plantegen dues qüestions: un possible plagi i un ús indegut de recursos de la universitat per part d'una persona PDI de la UB.»

2. El 23 de desembre de 2022 es va acusar recepció d'aquesta comunicació.

3. En la reunió de l'òrgan gestor de la Bústia del dia 23 de desembre de 2022 es van estudiar aquesta comunicació i els documents aportats. Abans de l'inici de la sessió de treball, el doctor Lluís Medir comenta que coneix directament aquest assumpte i que, per tant, s'inhibirà en l'estudi i la discussió sobre aquesta comunicació i el contingut de l'informe corresponent.

4. El 14 d'abril de 2023 va tenir lloc una reunió entre la persona objecte de la comunicació, acompanyada del senyor P2, que s'identifica com el seu lletrat, i l'òrgan gestor de la Bústia.

5. Després de l'anàlisi de la documentació aportada, la compareixença que va tenir lloc, i la contrastació i valoració dels fets en diferents sessions de treball, l'òrgan gestor de la Bústia va elevar a la Comissió Permanent (CP) del CE una proposta d'informe, que es va aprovar en data 16 de juny de 2023. Posteriorment, vista la proposta de comunicació de la CP, juntament amb la presentació del cas al Ple del CE, el Ple del CE aprova aquesta comunicació en data 29 de juny de 2023.

Fets contrastats

Quant als dos aspectes que són el motiu de la comunicació, l'equip gestor de la Bústia i la CP del CE han debatut sobre el contingut d'aquesta comunicació en les reunions de treball dels dies 27 de gener; 3, 10, 17 i 24 de febrer; 14 i 21 d'abril, i 14 de juny de 2023. També s'han consultat persones expertes en la utilització del programa Urkund (actualment Ouriginal) i els registres oficials d'ús de l'eina en la UB, i s'ha recollit bibliografia sobre el tema. L'equip gestor de la Bústia i la CP han centrat el debat en els dos punts següents, objecte de la comunicació:

1. Ús en benefici propi dels recursos del programa Ouriginal, disponible al Campus virtual.
2. Possible plagi en el treball de fi de màster (TFM).

Respecte del punt 1, l'informe de la persona experta indica el següent:

- El programa Ouriginal està a l'abast de qualsevol membre de la Universitat. Només cal accedir a la pàgina web ouriginal.com/login i identificar-se amb les credencials de la UB.

- Segons els comentaris del lletrat representant de la persona objecte de la comunicació, no va ser aquesta persona sinó el seu tutor del TFM qui va utilitzar el programa de detecció de similituds. En la documentació a la qual ha tingut accés l'equip gestor de la Bústia, es constata que tant el tutor com la persona objecte de la comunicació van usar per analitzar el seu TFM el Campus Virtual de l'assignatura Política d'Innovació Social i Cocreació de Polítiques Públiques del títol propi d'aquesta Universitat màster en Polítiques Públiques, Drets Socials i Sostenibilitat.
- Després de l'anàlisi factual i l'estudi de l'informe de la persona experta, es constata que no s'ha fet un ús indegut d'un recurs de la UB per a finalitats privades, però la introducció del TFM en l'eina Ouriginal per part de la persona objecte de la comunicació i del seu tutor —com va afirmar en la compareixença l'advocat d'aquesta persona— podria indicar que es va fer un ús no encertat del recurs. Com consta en els registres d'Ouriginal als quals ha tingut accés aquest òrgan gestor, tampoc no es va introduir el TFM des del web original de l'eina, que seria el més correcte si s'estiguessin fent tasques de revisió del manuscrit per part del tutor. Tanmateix, aquest no és l'objecte de la comunicació.
- En resum, pel que fa a l'ús indegut dels recursos de la Universitat, a criteri del CE, no hi ha indicis suficients per afirmar que s'hagi produït, ja que la persona objecte de la comunicació i el seu tutor han accedit a una eina que té a l'abast tota la comunitat universitària, sense restriccions ni limitacions conegudes.

En relació amb el segon punt, el possible plagi:

- No sembla adequat parlar de «plagi», ja que no afecta possibles drets econòmics o morals d'altres persones, sinó que s'han reproduït altres documents ja existents i publicats de la persona objecte de la comunicació. En aquests casos, diferents autors opten per parlar de «text reciclat» o *text recycling* (Codina i Cortiñas, 2022; Moskovitz, 2021; Weber-Wulff, 2019) i, en els casos extrems, de «text duplicat». El text duplicat es caracteritza per reutilitzar el material bàsic de les obres publicades sense una transformació significativa, en què el resultat és essencialment el mateix i, per tant, una publicació duplicada. Per aquests autors, l'ús del mateix manuscrit per a diverses publicacions es considera deshonest o mancat d'ètica. També consideren mancat d'ètica reutilitzar el mateix contingut essencial però canviant l'escrit de maneres superficials (substituir sinònims, reordenar frases, etc.) per enganyar editors i lectors fent-los creure que l'obra duplicada és una obra nova. Aquest enfocament estableix que el text duplicat és clarament inacceptable, des del punt de vista tant ètic com, si n'és el cas, legal.

Els informes de la Comissió d'Avaluació del TFM (19 de setembre de 2022) i la Resolució de Comissió de Reclamació (26 d'octubre de 2022) —documentació aportada en la comunicació— posen de manifest coincidències àmplies i evidents entre el TFM presentat per la persona objecte de la comunicació i dos documents de la mateixa persona —un capítol de llibre i un informe de l'Ajuntament de Barcelona— dels quals ella és l'autora. Altrament, consta una autorització de la directora dels serveis d'Envelliment i Cures de l'Ajuntament de Barcelona en la qual s'indica que P1 és l'autora de la metodologia i el contingut de l'informe i l'autoritza a utilitzar-lo en el seu TFM.

Analitzant les evidències aportades, es constaten els punts següents:

- La persona objecte de la comunicació ha reproduït de manera reiterada fragments de les seves publicacions, ja sigui de forma literal, ja sigui traduïdes de l'original en castellà.
- La persona objecte de la comunicació indica clarament alguns dels fragments reproduïts i esmenta la font original de manera reiterada.
- En la presentació del marc teòric, apareixen traduccions literals del text de la persona objecte de la comunicació aparegut en el capítol de llibre abans esmentat.

La reproducció total o parcial d'un text ja publicat, però per a diferents lectors, audiències o contextos, cau dins de dos possibles apartats de la taxonomia proposada per Moskovitz (2021): publicació adaptativa (*adaptive publication*) i publicació duplicada (*duplicate publication*), totes dues amb possibles implicacions ètiques i legals. Aquí no s'entrarà en les possibles implicacions legals, però sí en les possibles implicacions ètiques.

Respecte de les implicacions ètiques es constata el següent:

1. No s'ha estat transparent amb els destinataris i lectors del TFM, perquè s'ha canviat escassament, o s'ha traduït, un material publicat en un altre idioma per donar-li una finalitat diferent de la publicació original, sense esmentar sempre la procedència i abusant de manera reiterada de la possibilitat de citar obres ja existents.
2. El TFM no compleix l'article 10 de la Normativa reguladora dels treballs de fi de màster de la Facultat de Dret, i distorsiona el registre acadèmic i la confiança que hi és inherent.

En conseqüència, la conducta de la persona objecte de la comunicació en l'elaboració i la presentació del TFM contravé l'article 3.6 del Codi ètic d'integritat i bones pràctiques de la Universitat de Barcelona, en què s'assenyala que s'ha d'evitar la publicació duplicada; concretament: «En la publicació dels resultats de la recerca cal aplicar els estàndards d'autoria internacionalment reconeguts. A part de rebutjar el plagiat, s'ha d'evitar la publicació duplicada, la falsificació o fabricació artificial de dades i la supressió d'informació rellevant (...)».

Per tot això, el Comitè d'ètica resol:

1. Elevar aquesta comunicació al Deganat, a la Direcció del Departament corresponent, al tutor del treball i als directors del títol propi màster en Polítiques Públiques, Drets Socials i Sostenibilitat perquè en tinguin coneixement.
2. Fer un advertiment individual a la persona objecte de la comunicació i indicar-li el següent:
  - Ha reproduït de manera reiterada en el TFM fragments de les seves publicacions, ja sigui de forma literal, ja sigui traduïdes de l'original en castellà.
  - No s'ha estat transparent amb els destinataris i lectors del TFM, perquè s'ha canviat escassament, o s'ha traduït, un material publicat en un altre idioma per donar-li una finalitat diferent de la publicació original, sense esmentar sempre la procedència i abusant de manera reiterada de la possibilitat de citar obres ja existents.
  - El TFM no compleix l'article 10 de la Normativa reguladora dels treballs de fi de màster de la Facultat de Dret, i distorsiona el registre acadèmic i la confiança que hi és inherent.
  - En conseqüència, la conducta de la persona objecte de la comunicació en l'elaboració i presentació del TFM contravé l'article 3.6 del Codi ètic d'integritat i bones pràctiques de la Universitat de Barcelona, en què s'assenyala que s'ha d'evitar la publicació duplicada; concretament: «En la publicació dels resultats de la recerca cal aplicar els estàndards d'autoria internacionalment reconeguts. A part de rebutjar el plagiat, s'ha d'evitar la publicació duplicada, la falsificació o fabricació artificial de dades i la supressió d'informació rellevant (...)».
3. Publicar un resum d'aquesta comunicació del CE.

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Barcelona, 29 de juny de 2023

El president del Comitè d'Ètica

Norbert Bilbeny i García